

LA BELUGA

Bulletin du Club Occitan de Noisy Le Grand - Marne La Vallée

Association n°W932003580 régie par la loi de 1901 - Siret n°79037061300016
30, Rue du Clos - 93 160 Noisy-Le-Grand - Tel : **06 75 80 56 17** cluboc.noisy@gmail.com

Directeur de la publication et rédaction : Patrice ROQUES

Mise en page : Evelyne Lagriffoul

Decembre de 2021

Bulletin N° 110

Bona annada - Bon any nou

Editorial

En 2022 elegirem lo monarca republican que governarà lo país pendent cinc annadas.

Nos sèm acostumats a la rudor de la campanha electorala que precedís aqueste eveniment màger de la vida politica francesa.

Çò novèl, aquò's la violéncia verbala, e quitament fisica, que senhoreja ara dins los debates.

Nais de la pojada d'idèas que ne cresiam definitivament garida nòstra democracia. Las bramadas contra las diferéncias culturalas e religiosas, l'exaltacion d'un raconte nacional - fantasma, nos remandan a las oras mai sornas del segle passat. Frantz Fanon disiá dins las annadas cinquanta a sos amics negres e algerians : "Mèfi ! Se parlan dels Josius, parlan de vosautres". O podèm dire uèi. Se se parla (mal) del monde venguts d'endacòm mai a cò nòstre, subretot musulmans, se parla tanben dels Occitans, coma de las autras "minoritats" de la Republica francesa sang-mesclada.

Contra tota mena de racisme, contra la volontat d'exclusion de l'alteritat, endralharem lo camin d'aculhença e d'amaisament.

L'an que ven, rebutarem lo jòc òrre d'intolerància onte d'unis que i a nos vòlon embarrar. Nosautra.e.s jogarem lo jòc de tolerància.

Patrici Roques (*dialècte occitan lengadocian*)

Vocabulari : elegir = élire - la rudor = la rudesse
màger = majeur - quitament = et même
senhorejar = dominer, s'imposer - naisser = naître
la pojada = la montée - cresiam = impft de *creire* = croire - una bramada = une invective
un raconte = un récit - remandar = renvoyer
sorne = obscur - mèfi ! = attention ! - josiu = juif
vengut = venu - endacòm mai = ailleurs
a cò nòstre = chez nous - tanben = aussi
sang-mesclat = métis - una mena = une sorte
endralhar = s'engager dans - l'aculhença = l'accueil
l'amaisament = l'apaisement - rebutar = repousser
lo jòc = le jeu - òrre = hideux - d'unis que i a = certains
embarrar = enfermer - jogar = jouer

Remarcas :

- *Lo jòc de tolerància* es lo títol d'un libre de Claudi Assemat publicat a las edicions ADEO en 2009

- Frantz Fanon (1925 - 1961) filosòf e psicanalista antilhés, es una figura granda de la descolonizacion

La ***Dictada occitana de París***

se farà lo **dissabte 29 de genièr de 2022** a partir de **14h**

sala Maurici Solignac (local de la Federacion dels Avaironeses d'aicì e d'endacòm mai *FAIA*)

44 carrièra Gabriel Lamé 75012 Paris

M° Cour Saint Emilion

Vocabulari : dissabte = samedi - genièr = janvier
endacòm mai = ailleurs

AGENDA del Club occitan

Las amassadas se tornan far **1 dijòus de 2 per mes**
de **19 oras** fins a **22 oras**.

sala George Sand, alèia George Sand,
93160 NOISY-LE-GRAND

RER linha A 4 direccion Marne-la-Vallée
a 200 mètres de l'estacion RER "Noisy-Champs"

(**cap d'activitat** a la MPT del Champy
pendent las vacanças escolaras de l'Iscla-de-França)

Vocabulari : l'amassada = l'assemblée - dijòus = jeudi
un mes = un mois - cap de = pas de

Somari : p.1 : Editorial - Dictada occitana
p.2 : de Gui Matieu : *Novè de 2020*
Cavilha fòla o Lo concors de bòchas
p.3 : *Per solidaritat* - *L'Antiquari* - *Lo Mòti*
p.4 : *Ponh ponhet* - Del costat de las associacions amigas
Quauques cors dins la Talvera parisena
Site Josiane Ubaut
p.5 : Antologia permanenta : Marcela Delpastre : *L'amor rei*
p.6 : Bulletin d'adesion al Club Occitan
Ajudatz las librariás occitanas - Concors Lector del Val
p.7 : Publicitats

Bloavezh mad - Urte berri on
Pace è salute - Feliz año nuevo
Goed jaar - A glícklig nèi johr

Boinne énée - Bon lanné
Happy new year...

de Gui Matieu en dialècte occitan provençal :

Novè de 2020... e de 2021 !

L'aviáu pas convidat,
pasmens se convidèt !
Es a venir fadat,
es èu que decidèt !

Aviáu ren demandat,
quauqu'un me lo mandèt
qu'aviá ges de mandat
signat de mei cinc dets !

Vira que viraràs !
Aquèu marrit virús
que passa totjorn ras
finís per trobar l'us !

Vaquí que vòu senhar
ma soca au muscadet
e ne'n beu tant que n i a
au nas de mon cadet !

Uèi que nos es naissut
un felen de David,
laissa mon veire eissuch,
lo mostre de Covid !

Gui Matieu, 12/01/21

Vocabulari :

aviáu = aviái = j'avais
convidar = inviter

mandèt = prétérit de *mandar* = envoyer
ges de = pas de

virar = tourner
marrit = méchant
ras = près
l'us = l'entrée

senhar = bénir
la soca = la souche / grosse bûche de Noël
ne = en - beu = il boit
lo nas = le nez

naissut = né
un felen = un petit-fils, un descendant
eissuch = essuyé, vidé
lo mostre = le monstre

Cavilha fòla o Lo Concors de bòchas

Quand la societat dei bolistas organiza un concors, que siágue de petanca o de juòc provençau, duerbon la buveta. La tènon cadun son torn. Uèi que se jòga a la lònga, es lo Vincent que la ten.

Dempuèi que s'es rot la cavilha pòu plus sautar ni faire lei pas que fau, es per aquò que se carga d'aquesta corvada un jorn que participa pas au concors.

Quand vènon beure, lei jogaires se fan un onor de pagar lo còp a-n aquèu qu'assegura lo servici ; e vos pòde dire que son nombrós e generós. Oblidan jamai lo colèga que lei sèrv !

Dura jornada per èu, que pòu pas refusar !

Quand tot es acabat, se volètz saupre cu es que teniá la buveta, avètz pas besonh de cercar longtemps : es aquèu que parpeleja e bretoneja, aquèu que se vèi que ven d'agantar una bèla cigala, fuguessiam au mitan de l'ivèrn quand bofa lo mistrau.

Se lo Vincent trantalha, esto ser s'apren pas a sa cavilha fòla.

Vocabulari : una bòcha = une boule
siague = soit - duerbon (verbe *durbir / dobrir*) = on ouvre
la lònga = la longue (variété de jeu de boules)
rot = rompu, cassé
la cavilha = la cheville
fau = cal = il faut - pagar = payer
assegurar = assurer - acabar = finir
saupre = saber = savoir - cu = qui
cercar = chercher
parpalejar = battre des paupières
bretonejar = bégayer, bredouiller
agantar una cigala = attraper une cigale
cigale = s'enivrer - fuguessiam = fussions-nous - lo mitan = le milieu
bofar = souffler - esto ser = ce soir
s'apren a = c'est dû à

Per solidaritat

Aquèl òme, quand aviá set beviá.

E puèi ?

E puèi aviá set de lònga, auriatz dich qu'aviá la pepida, o que l'avián desmamat am'una coa de merluça..

E quand s'acampava a l'ostau per sopar, sa frema aviá pas besonh de i demandar m-onte aviá cargat la muòla. Aviá fach lei tres cafès dau vilatge. Fasiá ges de jalós ! E aquò totei lei jorns. Fau faire viure lei comercis, se volètz pas que desapareisson ! En aquò se i ditz : l'esperit de solidaritat ! E nòstre òme ne mancava pas.

Aqueste ser d'aquí, direm per pas èstre marrida lenga que deviá aguer fam, que deviá se languir de se metre a taula e prenguèt pas lo temps de sarrar lo fren a man de sa veitura. E aquela, vesetz me aquò, ne fai qu'a sa tèsta, comença de prendre la penda de marcha arrier, davala una riba, traversa la rota qu'es en dessos e se vai emplastrar dins un aubre de l'autre costat. Anèt pas plus luenh, l'aubre l'aviá arrestada, mai aviá fach, tota soleta, mai de dos cents mètres.

D'aquela escapada, aqueste còp es lo garagista que ne tirèt de benefici !

Quand vos dise qu'aquèl òme es un potz d'esperit de solidaritat !

S'èra que de ieu, se meritariá una medalha.

L'antiquari

Passa sei jonchas assetat davant sa botiga d'antiquitats, dins un fautuelh espelhandrat, plus vielh qu'èu e pasmens mens gausit.

Ravanilha au mitan dei ravanilhas, despara pas dins lo paísatge.

Regarda lei gents passar. Fan que passar !

Regarda, regardan pas ! Passan !

Passa lo temps , e lo vèi pas passar !

Tot passa.

Passa sei jonchas en patz, au mitan de causas d'a temps passat.

Lo mòti

Lo Xavier me contèt aquela que se passèt au cafè dau vilatge, a l'ora de l'aperitiu.

Èran aquí quauqueis uns dau país, am'un Belge que, de fes, compreniá pas çò que se disiá. Aicí, parlessiatz en francés, emplegatz pas totjorn de mòts que lo son ben.

Es ansin qu'a-n un moment que parlavan d'un qu'es puslèu reborsier, se diguèt d'èu : *Celui là c'est un mòti !*

Un *motí*, qu'est-ce que c'est ? demandèt lo Belge.

C'est un *tòti* ! respondèt mon Xavier.

Vocabulari

la set = la soif

beviá = imparf. de *beure* = boire

de lònga = constamment

la pepida = la pépie

desmamar = sevrer

una merluça = une morue

acampar = (ici) rentrer

la frema = la femna = la femme

cargar la muòla = charger la mule = s'enivrer

marrít = mauvais

aguer = aver = avoir

vesetz = (vous) voyez

davalat = dévaler

una riba = (ici) un talus

s'emplastrar = s'encastrer

anèt = elle alla

mai de = plus de

un potz = un puits

s'èra que de ieu = si ça ne dépendait que de moi

Vocabulari

una joncha = une demi-journée

espelhandrat = dépenaillé

pasmens = pourtant

gausit = usé, vieilli

una ravanilha = un objet de brocante

la patz = la paix

Vocabulari

parlessiatz = même si vous parliez

emplegar = employer

ansin = ainsi

reborsier = contrariant, revêche

un mòti = un béliet, un têtu

un tòti = un pas bien malin, un

couillon

Ponh ponhet a la velhada

Son pichòt nom es Pau mai nautres n'avèm totjorn fach que lo Popòl.
Lo plus vielh sovenir que garde d'èu es aquèu d'un jorn d'ivèrn qu'eriam anats
faire la velhada a son ostau. Veniá de se maridar amé la Lulu. Avíáu quatre o
cinc ans, pas mai.

Me sovène que me prenguèt sus sei genolhs e me faguèt jogar a ponh ponhet, un
juòc d'enfant que se fai en pausant un ponh sus aquèu de l'autre, lo gròs det
quilhat drech vèrs l'en aut, e se canta :

Pomponet, pomponet

de qué i a dins 'quèu gròs det ?

- De ceba amé d'alhet.

- Lo promier que fai veire sei dents

aurà un bòn bofet !

E aquò dich s'assaja de faire rire l'autre per i mandar, se fai veire sei dents, un
pichòt paume per jogar.

Uèi, que siam lo trege d'octòbre, sa Lulu ven de morir dins la nuech, aviá
nonanta dos ans.

Me fai pena. Siáu vengut veire lo Popòl, l'embrace e d'aquèu temps que lo tène
dins mei braç me sovène d'aquèu moment de velhada.

Mai i dirai pas. Lo sabe pron qu'a pas mai que ieu enveja de jogar a ponh
ponhet, pas mai que ieu enveja de rire.

A passat lo temps !

Vocabulari :

lo ponh = le poing
lo ponhet = le poignet
èu = el = lui
nautres = nousautres = nous (autres)
amé = amb = avec
prenguèt = prétérit de *prene* =
prendre
jogar = jouer
un juòc = un jòc = un jeu
lo gròs det = le pouce
quilhar = dresser
un pomponet = un petit coq
drecht = dreit = droit
'queu = aqueu = ce...ci
la ceba = l'oignon
l'alhet = l'ail
un bofet = un paume = un soufflet
(gifle)
mandar = envoyer
siam = nous sommes
nonanta = nonante (90)
sabe = je sais
pron = pro = assez
l'enveja = l'envie

Del costat de las associacions amigas

Cors de lenga d'òc a Vauréal :

Passarèla de las Lengas e de las Culturas

Dempuèi 2010, favoriza, dins un èime de fraternitat,
la coneissença de las lengas e culturas del monde, las
"regionalas" compresas.

Per l'occitan, corses e activitats culturalas cada
diluns (part vacanças escolaras) de 19 h a 21 h 30.

Contacte : Joan Massip, 25 carrièra Amédée de Caix
de Saint Aymour 95490 Vauréal

jeanmassip@hotmail.fr Site : <http://pdlc95.free.fr>

Maile : passerelle95@gmail.com Tel : 06 07 88 57 21

Vocabulari : l'èime = l'esprit
diluns = lundi - part = sauf

e Cors d'occitan a París – Ciutat

APER'ÒC

se debanan cada dimars, de 19 a 21 oras,
a l'Espaci Maurici Solignac, local de la **Fédération
des Aveyronnais d'ICI et d'Ailleurs (FAIA)**
44 carrièra Gabriel Lamé 75012 París
m^o Cour Saint Emilion

Per prene contacte : www.occitanparis.com
maile : lucanni@wanadoo.fr e liliane.zand@sfr.fr

Vocabulari : dimars = mardi

Un còp per trimèstre (a quicòm prèp)
recebètz per la Tela nòstre bulletin **La Beluga**.
Mercés de tot còr per vòstre interés
e vòstras remarças.

Se volètz recebre pas pus nòstre bulletin,
basta nos o dire a l'adreça cluboc.noisy@gmail.com

Vocabulari : a quicòm prèp = à peu près
la Tela = la Toile, Internet - basta = il suffit de

Las bonas adreiças de la Beluga

Site de Josiane Ubaud
etnobotanista, lexicografa
<http://www.josiane-ubaud.com>

ANTOLOGIA PERMANENTA

L'amor rei

Mon còr te ditz ta glòria.
Mon còr te ditz que ses lo rei.
Quant be de còps m'as pres dins ta bufada, amor ?
Coma lo vent de la jounesa, aura bufa lo vent.

Coma lo vent de la prima,
'na alen passa sus l'erba en flors.
Se pausa, e quò es la mesma odor.
La mesma odor monta daus blats.
E lo mesme levam de mon còrs.

T'ai vist venir de lonh.
Ton parfum traucha la campanha,
e lo brut de tos pas me sòna dins lo sang.
Un còp de mai m'as pres lo còr.
S'es vengut chas tu. Serai ta maison e ton repaus.

Mon còr m'a dich que ses lo rei.
Non t'a pas chantat son plaser.
Segur te chanta pas laujenja.
S'es levat davant tu, es tombat d'a genolhs,
lo veiqui fàcia contra terra.

Te sap son mestre e son amor.
Que lo menas onte vòles.
Que li pòrtas son pan de sau.
Que lo tenes emb tant de liams.
Que lo menas emb l'afisson.
Que lo tenes onte vòl pas...

Segur t'a pas dich ta laujenja,
l'imne de jòia chantat a plen còrs.
Que te coneis de tròp de temps,
que sap tas leis coma 'na leiçon,
e tas penas coma sa meisson.

E que n'oblidarà ni l'anciana dolor,
ni la nafra novela.
Que te coneis de tròp de temps.
E que te conta ta victòria, amor.
Un còp de mai la fòrça de ton reiaume.

Amor, m'as dondat un còp de mai,
me veiqui jos lo ju.
M'as pres d'aiciant'au fons dau sang.
Te ses noat dins mas raiç,
me tenes l'arma e la paraula,
coma la ruscha dins la leuna.

Aura dise ta glòria, amor, la glòria de ma dolor,
la glòria de mon sang, lo fuec de glòria !
Aura t'ai chantat per totjorn, tu que ses ma charn,
e ieu que sui ta flamba.

Vocabulari : ses = siàs = tu es
la bufada = le souffle
aura = ara = maintenant
bufar = souffler

la prima = le printemps
l'alen = le souffle
lo blat = le blé
lo levam = le levain

trauchar = traucar = trouer, traverser
vengut = venu
chas = cò de = chez

la laujenja = la louange
vequí = vaquí = voilà

sap = il sait
la sau = le sel
un liam = un ligam = un lien
l'afisson = l'aiguillon

la meisson = la moisson

la nafra = la blessure
lo reiaume = le royaume

dondar = dompter
lo ju = lo jog = le joug
d'aiciant'au = jusqu'au
noar = nosar = nouer - la raiç = la racine
l'arma = l'âme
la ruscha = la rusca = l'écorce - la leuna = le lierre

dise = je dis
lo fuec = lo fòc = le feu
la charn = la chair
la flamba = la flamme

Saumes = psaumes
pagans = païens

ADESION al Club Occitan per 2022

Lo Club occitan, coma las autras associacions, fa front dins la situacion sanitària dificila que vivèm totas e totes.

Lo podètz ajudar en mandant vòstra escotisson 2022 al clavaire. Per avança, plan mercés !

L'escotisson es de 10€ per una persona e 15€ per un coble.

Cal mandar lo chèc al clavaire : Joan-Maria Bou
20 rue de Conflans - 94220 Charenton-le-Pont
amb

nom :

pichon nom :

adreça :

adreça maile :

Ajudatz las librariás occitanas

A Tolosa, la librariá **Occitania**, institucion culturala istorica, prepausa sus plaça e per correspondància, un fons occitan fòrça ric.

Catalòg sus demanda :

librocc31@aol.com - Facebook

Librairie occitane

46 carrièra del Taure / rue du Taur

31000 Tolosa

tel 05 61 21 49 00

Per las comandas : 05 63 67 31 78

(del diluns al dissabte

10-12 / 14- 18 oras)

A Lemòtges, la **Librariá Occitana**, veirina de l'IEO (Institut d'Estudis Occitans del Lemosin) prepausa dempuèi 1984 libres, musica, DVD occitans.

Es tanben un lòc de rencontres e d'animacion.

Catalòg en linha, comandas de passar sus

librariá-occitana.org - tel 05 55 32 06 44

Concours de novèlas del Lector del Val

"Son a mudar, e en descargant lo camion, aquí que te tròban un carton de mai."

Escrivètz la seguida...

Concours de novèlas

Lo Lector del Val

(associacion de bibliotècas del Lauragués)

vos prepausa un concours d'escritura de tèxte cort :

- que debuta per la **frasa** çai-sus
- de **6 paginas** (12000 signes) al mai, numerotadas, croquetadas, non signadas, amb **un titòl**
- de mandar e **6 còpias papièr e una còpia numerica**
- al mai tard lo **17 de febrièr de 2022**

- a las adeïças seguentas :

Lector del Val - 27, route de Saint-Léon

F 31450 NOUEILLES // info@lecteurduval.org

Quatre categorias :

Escòla primària, Collègi, Licèu, Adulte

*Vos cal pas doblidar de jónher la **ficha***

d'inscripcion (se marcar en linha sus

www.lecteurduval.org

e imprimir)

Los tèxtes causits seràn publicats e enregistrats -

Entresenhas info@lecteurduval.org

Règlement complet dins las 25 bibliotècas aderentas o sus internet.

Los candidats s'engatjan, per la lor signatura, a garantir l'originalitat de las òbras que presentan, si que non poiàn èsser acusats de plagiat o contrafaçon, e ne suportariàn solets las consequéncias. Accèptan que lors tèxtes (jos forma perfectament anonima, plan solid) siàn prepausats a la lectura dins l'encastre de mantunas accions publicas organizadas per l'associacion, e pòscan tanben servir d'espleitacion scientifica dins lo cas d'un encastre associatiu amb lo CNRS o Lo Congrès permanent de la Lengua occitana...

Una jurada compausada de bibliotecaris de l'associacion, d'ensenhaires, d'elegits, d'escrivans, de lectors e de professionals del libre, balharà, per categorias, mantunes prèmis en natura (libres, abonaments...) de prene sul luòc, e decidirà dels tèxtes d'editar e d'enregistrar : un CD audiò dels melhors tèxtes serà tanben fargat. De notar que, lo concours essent dobèrt als enfants e als joves, l'edicion se farà dins l'encastre de la lei de 1949 sus las publicacions destinadas a la joïnessa.

Los ganhants seràn avisats per corrièr electronic . La remesa dels prèmis se debanarà lo dissabte 11 de junh de 2022 dins un luòc simpatic que demòra de fixar e la remesa dels recuèlhs de novèlas e CD als autors es prevista per octobre de 2022.

PUBLICITATS

A PARÍS

Per trobar informacions occitanas :

lo site "Occitans a París" :
www.occitanparis.com.

L'occitan sul net

television occitana

www.octele.com

e

Tè Vé Òc

1840 camin de Campanier - 30900 Nimes
tel : 06 11 35 49 13

te.ve.oc30@gmail.com

www.teveoc.com

La Tuta d'òc, librariá de l'IEO 31 per tot trobar
sus la cultura occitana : libres, CD, DVD, accessòris...

La **Tuta** es dubèrta del dimars al dissabte
11h - 14h e 15h - 19h - *Ostal d'Occitània*

11 carrièra Malcosinat - 31000 Tolosa
tel : 05 61 12 30 53 - metrò e parcatge Esquìròl

maile/corric : latutadoc@ieo31.com

Site : www.latutadoc.com

Lo mensual provençal d'informacion bilingüe

Aquò d'Aquí

Abonament per una annada : 27 euròs

Estrangièr : 37 euròs per chèc

de mandar a Pascaline Barthélémy

20 balaord Bonniot - 13012 Marselha

Maile : aguodaqui@laposte.net

Podètz visitar lo site Internet d' Aquò d'Aquí sus :

<http://www.aquodaqui.info>

i trobatz articles de legir, entrevistas d'escotar,
films de veire, e una letra setmaniera
per multiplicar l'informacion e afortir lo debat.

Revista **Cascalhs**

de l'associacion *Parlars d'aici*

97 rue du Royal 30410 Meyrannes

Informacions, jòcs e subretot poèmas
e novèlas en lenga nòstra

Abonament per una annada 15 euròs.

Contacte : cani7@orange.fr e tel 04 66 24 19 88

Site : parlars-d-aici.dreamwidth.org

e radiò : radio16 tabò per la lenga

L'Ostal del Libre d'Orlhac (Aurillac)

l'Ostal del Telh (Pôle occitan),

1 rue Jean Moulin 15000 AURILLAC

tel : 04 71 43 33 69 / 07 69 19 93 03

maile : contact@decouvertes-occitanes.fr

<http://www.decouvertes-occitanes.fr>

L'espaci occitan de Gap

21 carrièra de l'Imprimariá / rue de l'Imprimerie
05000 GAP, present dempuèi mai de vint ans a Gap,
propausa per la venda per correspondéncia un catalòg
fòrça ric de produches culturals occitans :
libres, CD, DVD, bandièras, etc...

Botiga en linha : www.espaci-occitan.com

info@espaci-occitan.com

Vocabulari : lo produch = le produit
la bandièra = le drapeau

*Per las fèstas
de fin
d'annada
e de Cap
d'an,
pensatz
de far present
de que legir,
escotar e
gaitar
en occitan*

Felip Carcassès canta Brasons qu'a revirat en occitan setòri.
